

ಮೋರೆ ಒಂದಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರು ಚಾಳದ ಬೀದಿರಕ್ತ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಗಾಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸಮುದ್ರದ ಫೋಟ ದೊಡ್ಡಾಗಿ ಕೇಶಿಸಲುಡಿಗಿತ್ತು. ಗದ್ದೆ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸನಿಹವೇ ಟೆಂಟ್ ಆಟದ ಚಂಡ ಸಪ್ಪಣ ಕೇಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಷ್ಟೆ ಗಾಳಿಗುಂಟ ಮೃದಂಗ ಮತ್ತು ಭಾಗವತರ ಪಡ್ಡತೇಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಚಂಡಿಂದ ಜಳಿದ ಅವಧಾನಿ ಚಂಡೆಯ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ, ಪಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಭಿನಯ ಮಾಡುತ್ತ ಹುಬ್ಬು ಪುಣಿಸಿ, ಕಾಲು ದೊಂಕಾಗಿಸಿ ತುಸು ಸೊಂಟ ತಗ್ಗಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಜಾಗವನ್ನು ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗಿಸಿ ಕುಶಿತ್ತಿದ್ದ ಮೂರವನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಿದ ಬ್ಯಾಕ್ ಸಭೆಯಂತೆ ಕಲ್ಲಿಸಿ ವ್ಯಾತ್ಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪುಣಿಯಲು ಅರಂಭಿಸಿದ. ‘ವಿಲಾ ಭೀಮ ನಿನ್ನ ಕಕ್ಷೆ ಹರಕು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ...’ ಎಂದು ಮುಚಂಡ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದ ಪಡ್ಡ ಕ್ರೀಳೆಗೊಂಡು ರಸಾಭಾಸ ದೃಷ್ಟಂತೆ ಜನಾರ್ಥನ ಅವಧಾನಿ ಮುಸುಕಳಿದು ಮಲಗಿದ. ನಗು ಉಕ್ಕಿಸಿದ ಈ ಹತಾತೋ ನಾಟಕೀಯ ಪ್ರಸಂಗ ಯಮುನಕ್ಕ ವಿವರಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕೇಶಿದ ನಂತರ ವಿವಾದವಾಯಿತ್ತು.

ಯಮುನಕ್ಕನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೆನೆವಿದ್ದ ಘಟನೆಯಿದು. ಹೆಸ್ಯೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. ಜನಾರ್ಥನ ತಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅವಧಾನಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಳಿನ ಸಮಿಪದ ಪವತೇಶ್ವರದ ದೇವಸಾಧನದ ಪೂರಜಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಲ್ಲಿನ ಹಳೆಯ ದೇವಸಾಧನ ಬೆಟ್ಟದ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಎತ್ತ ಮಕ್ಕಿಗದ್ದೆ ಮತ್ತು ಕವಚದ ಖಚಿಗೆ ಎಂಬಂತೆ ಹತ್ತಾರು ಮರಗಳ ಪಾಶುಬಿದ್ಧ ಅಡಿಕೆ ಹೊಟ್ಟಿದಿದೆ. ಟಿನೆಸ್ ಕಾಯೆಯ ಕೃಪಯಿಂದ ದೇವರ ಒಕ್ಕಾದ ಅವಧಾನಿಯರಿಗೆ ಜಮಿನಿನ ಒಡೆತನ ದೊರೆಯಿತು. ದೇವಸಾಧನದ ಮೊಕ್ಕೆಸರ ಪಾಗಾರಿ ಪಾಂಡೇಶ್ವರರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ತಕರಾರು ದಾವೆ ಅನೋಡಿತಗೊಂಡು ದೇವ ಮಾತ್ರ ಬೂದಿಯೋಳಗಳ ಕೆಂಡದಂತೆ ಉಲ್ಲಿಂದ ಹೋಯಿತು. ಅವಧಾನಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡೇಶ್ವರ ತಾಳಮದ್ದಲೇ ಅಧ್ಯಾರಿಗಳು. ಹಲವು ಬೃತ್ತಕಣಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದವರು. ವಾಟಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಪವತೇಶ್ವರ ದೇವಸಾಧನದಲ್ಲಿ ತಾಳಮದ್ದಲೇ. ‘ಕಿಂಚಕವಧಿ’ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡೇಶ್ವರರದ್ದು ಧೀಮನ

ಪಾತ್ರ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅವಧಾನಿಯವರದ್ದು ಕೆಳಕ. ಪರಸ್ಪರ ಮೂದಲಿಕೆಯ ವಾಗ್ವಾದ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ವ್ಯೇಹಿತಿಕ ನಿಂದನಗೆ ಹೊರಳಿತ್ತು. ‘ಎಪ್ಪು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಕ್ರಮ ಬಿಂಬ ಬಿತ್ತನೆಯ ಸೇವೆ ನಡವಿದೆಯಿಂದು ಈ ಪುರದ ಸಕಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು’ ಎಂದು ಪಾಂಡೇಶ್ವರರು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಪವತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಬ್ಬಿಸಿದವ ಎಂಬ ಅಧ್ಯ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಅಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕ್ರಾ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿದರು. ಅವಧಾನಿಯವರು, ‘ಹಿಡಂಬಿಯಂಧ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನೂ ಬಿದದ ನಿನ್ನ ಲಂಪಟಕನ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಹೇಳು’ ಎಂದು ತಿರುಗೇಟು ನಿಂದಿದರು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸ್ವಾಣಿಸಿದ ಸಭೆಯ ಅಭ್ಯರ್ಥ ನಗು ನಿಲ್ಲುವ ಲಕ್ಷತ ತೋಚದ ಪಾಂಡೇಶ್ವರರು ಜಗತ್ಕೆ ನಿಂತು ಭಾಗವತರ ಕ್ಯಾಂಪಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಳಪೋಂದನ್ನು ಕೀಡು ಜನಾರ್ಥನತ್ತ ವೆಸದರು. ಜನರ ಮದ್ದಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಹೊಡೆದಾಟಕ್ಕೆ ಹೊಗದೆ ಸಭಾತ್ವಾಗು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ತೀವ್ರ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಾಳಿನ ದಧಳತಿ ವಿಧವೆಯ ಜಿತಿಗಿನ ಅವರ ಸಳ್ಳಿ ಜಗಜ್ಞಾಹಿರಾಗಿತ್ತು. ‘ಆ ಹಿಡಂಬಿಗೆ ಪಾಂಡೇಶ್ವರರು ಹೇಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದರಪ್ಪು’ ಎಂದು ಜನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಯಿವ ತನಕ ಪಾಂಡೇಶ್ವರರು ದ್ವೇಪ ಕರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರಂತೆ.

‘ಅಂದಿನ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣೆಯ ಅವಾಂತರ ನೆನಪಾಗಿ ನಿನ್ನಪ್ಪ ಪುಣಿದರು ನೋಳು’, ಯಮುನಕ್ಕ ನತಕ ಅವನಿಗೆ ನಿಜವನಿಸಿರಬೇಕು.

‘ಪಾಂಡೇಶ್ವರರ ಅರೋಪಕ್ಕೆ ಈ ಕಾದಂಬಿ ಉತ್ತರ ಅಂತಾಯ್ತು.’ ತ್ರೀಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗಿಜಾನ ಅನುಮೋದಿಸಿದ. ಇಜ್ಜರೂ ಪಾಳಿ ಪ್ರವಾರ ಕಾದಂಬಿಯನ್ನು ಓದುವ ಅವಸರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು.

ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಮಾಸ್ತರು ಸ್ಯೇಕರ್ ಸಮೇತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಜನಾರ್ಥನ ಯಾವ ತಗಾದೆ ಎತ್ತದೆ ಗಾಬಿರಿಯಾಗುವಪ್ಪು ತಣ್ಣಿನೆಯ ವಿಧೆಯತೆಯಿಂದ ನೇಟೆಗೆ ಗೋಳಾ ಕೊಡುವವರಂತೆ ಒಂದೇ ಮಾತಿಗೆ ಗಿಳಿ ಗುಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಟ್-ಶಟ್ ತೊಟ್ಟಿ ಹೊರ ಬಂದ. ಕ್ಷಾರಿಯರ್ ಮೇಲೆ ಕೂರುವ ಹಟ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಸ್ತರು ಸೀಣಿ ಎದುರು ಕಂಬಿಯ ಮೇಲೆ ತೊಡೆಯೇರಿ ಅಡ್ಡ ಕೂರುವ ಮಕ್ಕಳಂತೆ